

Suojele meitä!

Minulla ei hölkkäsen pöläyksen aavistuksen poikastakaan siitä, olemmeko me sanatehtävien ratkojat yhtään sen parempia tai hyveellisempiä ihmisiä kuin muut ns. toiset ja tavalliset sukankulutushenkilöt, mutta se nyt kai varmasti pitää paikkansa, että ainakin sinä aikana, jonka käytämme sanatehtävien parissa, olemme poissa kaduilta ja pahanteosta.

Mutta mekin kaipaamme joskus varjelua ja suojelua korkeammalta taholta! Siksi palaan tässä vielä jo muutaman kerran uutisoituun Ristikko SM 2023 -kilpailuun, joka järjestettiin Helsingissä muutamia viikkoja sitten.

On nimittäin tapana, että ristikkokisoille valitaan etukäteen suojelija tai useampia, jotka yleensä tulevat paikalle ja lausuvat juhlallisen tervehdyksensä ja/tai esittävät jotakin ohjelmaa. Joka tapauksessa he luovat kilpailulle hieman arvokkaamman ilmapiirin jo pelkällä läsnäolollaan, koska kerran tilaisuudessa on vaari tai muori tai joku muu teeveestä tuttu.

Tämänvuotisen kilpailun suojelijoina olivat muusikot ja viihdetaiteilijat Leo Friman (tunnetaan myös nimellä FREEMAN) ja Virve Rosti (also known as VICKY). Ja miksiööhän?

Siksi, että he (tai siis heidän nimensä) esiintyvät usein ristikoissa. Freeman varsinkin sen takia, että "kaikki" muistavat vielä erään hänen hittibiisinsä, jossa ajeltiin polkupyörällä, meluttiin ja syljeskeltiin. Rostinkin läpi-

murtokappaleen tuntee jos ei nyt ihan jokainen Suomen kansan täysi-ikäinen jäsen, niin kuitenkin melko moni, vaikka sen sanat kertovatkin rikollisuudesta rapakon tuolla puolen, kaukaisessa ja eksoottisessa Chicagon kaupungissa. ROSTI on myös synonyymi sanalle ARINA. Eli Kielitoimiston sanakirjan mukaan tulipesän, lieden tms. ristikko- t. säleikkömainen pohja.

Aikaisempien ratkontakilpailujen suojelijoina on ollut muita kulttuurista, viihteestä ja politiikasta tuttuja naisia ja miehiä, ensimmäisenä itseoikeutetusti kaikkien aikojen ristikkokingatar Tea ISTA. Suojelijoina on ollut tunnettuja sanaseppoja ja sanankäyttäjiä. Sekä ihmisiä, joilla on jokin henkilökohtainen suhde sanaristikoihin. Esimerkiksi Kalevi Sorsa toimi aikoinaan ensimmäisen suomalaisen ristikkolehden päätoimittajana. Marjatta Leppänen on tietääkseni edelleen innokas sanatehtävien ratkoja.

Tässä luettelo kaikkien aikojen suojelijoista: 1993 Tea Ista, 1995 Kalevi Sorsa, 1997 Kaari Utrio, 1999 Juice Leskinen, 2001 Aira Samulin, 2003 Atik Ismail, 2005 Simo Frangén, 2007 Atso Almila, 2009 Marjatta Leppänen, 2011 Arvi Lind, 2013 Timo Koivusalo, 2015 Baba Lybeck, 2018 Matti Rönkä, 2023 Leo Friman ja Virve Rosti.

Mainittakoon vielä, että myös piilosanojen ratkontakilpailuilla on ollut suojelijansa. Eräänä vuonna yhdessä eduskunnan entinen puhemies Riitta Uosukainen sekä Karri Miettinen, jonka taiteilijanimi on Paleface. Kumpikin puhui kulttuuriperinteen sekä suomen kielen ilmaisuvoiman ja monimuotoisuuden puolesta.

Antti Parkkinen

antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoihaisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi